

हिमसंस्कृतवार्ता:

दैनिक ई-संस्कृतवार्तापत्रम्

हिमाचलप्रदेशस्य संस्कृतशिक्षकाणां नूतनः प्रकल्पः

पञ्चाङ्गम्

अद्य कालयुक्तः वि.सं. २०८१,
कलियुगाब्दः ५१२५ हेमन्तऋतुः
सूर्यदक्षिणायनम् माघ कृष्णपक्ष द्वादशी
तिथिः माघ १२ प्रविष्टांशः मङ्गलमयः भवेत्

■ पृष्ठ-४ ■ वर्ष-४ ■ अङ्क-८७

1

जनवरी २६ २०२५

Website- www.himsanskritam.com

Email- himsanskrit@gmail.com

2 हि.प्र.पूर्णराज्यत्वदिवसः २५ सहस्राणि
नूतनानि पदस्थानानि निर्मातुं पूरयितुं
च योजना, पूर्णराज्यत्वदिने
मुख्यमंत्रिणः १० बृहत् घोषणाः

3 ये २ वर्षेषु ३० सहस्रकोटि-
रूप्यकाणाम् ऋणं गृहीतवन्तः ते
आर्थिकदुर्व्यवस्थापनविषये
ज्ञानं ददति

4 भृगुवरुणसम्वादस्य
प्रासङ्गिकता

सुभाषितम्

त्यजन्ति मित्राणि धनैर्विहीनं
पुत्राश्च दाराश्च सुहृज्जनाश्च।
तमर्शवन्तं पुनराश्रयन्ति
अर्थो हि लोके मनुजस्य बन्धुः ॥

हिन्दुधर्मः-मनुष्ये च धनहीनं हो जाने
पर पत्नी, पुत्र, मित्र, निकट
सम्बन्धी आदि सभी उसका त्याग
कर देते हैं और उसके धनवान बन
जाने पर वे सभी पुनः उसके आश्रय
में आ जाते हैं। इस लोक में धन ही
मनुष्य का बन्धु है।

प्रतिदिन नवीनतम
हिमसंस्कृतवार्ता:
दैनिकवार्तापत्रं प्राप्त्यर्थं
7876636263
Whatsapp संख्या मध्ये
नमो नमः लिखन्तु

To get the latest
himsanskritvartah
Daily Sanskrit Newspaper
every day, write Hello on
7876636263 Whatsapp

सूचना- हिमसंस्कृतवार्ता:
दैनिकपत्रे व्याकरणात्मक-
अशुद्धिनां कृते सम्बद्धाः
पत्रकाराः लेखकाश्च
उत्तरदायिनः भविष्यन्ति

कार्यालयः

हिमसंस्कृतम् प्रकाशनम्
जसवं कोटला तहसीलपरिसरस्य सम्मुखे
कस्बा कोटला, जिला कांगड़ा हि.प्र.
पत्रव्यवहारसङ्केतः- १७७१११

आरक्षि-अग्निशमन-गृहरक्षक-
नागरिकसुरक्षासेवानां
द्विचत्वारिंशदधिक-नवशत-
संख्येकेभ्यः कर्मिभ्यः वीरता-
सेवा-सम्मानं प्रदास्यते

गणतन्त्रदिवसस्य शुभावसरे आरक्षि-
अग्निशमन-गृहरक्षक-नागरिक-
सुरक्षासेवानां द्विचत्वारिंशदधिक-
नवशत-संख्येकेभ्यः कर्मिभ्यः वीरता-
सेवा-सम्मानं प्रदास्यति। एतेषु
पुरस्कृतेषु पञ्चनवतिः कर्मचारिणः
शौर्यस्य कृते चयनिताः सन्ति। अयं
पुरस्कारः जीवनं, सम्पत्तिं च रक्षणाय,
अपराधनिवारणं अपराधिनः निगडनाय
वा दुर्लभं स्पष्टं च शौर्यस्य च
आधारेण प्रदीयते। ततः परं एकौत्तरैक
शतं विशिष्टकर्मचारिणः विशिष्टसेवायाः
कृते राष्ट्रपतिपदकेन,
षड्चत्वारिंशदधिक-सप्तशतं यावत्
कर्मचारिणः उत्कृष्टसेवायै पुरस्कृताः
भविष्यन्ति।

सर्वोच्चनागरिकसम्मानम्- सप्तजनेभ्यः पद्मविभूषणम्, एकोनविंशतिभ्यः

पद्मभूषणम्, त्रयोदशाधिकमेकशतं जनेभ्यः पद्मश्री पुरस्कारः प्रदास्यते

हिमसंस्कृतवार्ताः। केन्द्रसर्वकारेण
शनिवासरे गणतन्त्रदिवसस्य पूर्वसंध्यायां
देशस्य सर्वोच्चस्य नागरिकसम्मानस्य -
पद्मपुरस्कारः २०२५ इत्यस्य नामानि
घोषितानि। शारदा सिन्हा, ओसामु सुजुकी
इत्यादयः सप्त व्यक्तित्वाः पद्मविभूषणेन
पुरस्कृताः सन्ति। तत्रैव पंकज उधास,
सुशील मोदी सहितं १९ जनाः
पद्मभूषणेन सम्मानिताः
भविष्यन्ति। एतेभ्यः अतिरिक्तं अस्मिन्
समये ११३ जनाः पद्मश्रीपुरस्कारेण
सम्मानिताः भविष्यन्ति, येषां नामानि
घोषितानि सन्ति।
सर्वोच्चनागरिकसम्मानेषु अन्यतमः
पद्मपुरस्कारः पद्मविभूषणः, पद्मभूषणः,
पद्मश्रीः इति त्रयेषु वर्गेषु प्रदत्ताः भवन्ति।
एते पुरस्काराः कला, सामाजिककार्यं,
जनकार्याणि, विज्ञानं, अभियांत्रिकी,
व्यापारः, उद्योगः, चिकित्सा, साहित्यं,
शिक्षा, क्रीडा, सविलसेवा इत्यादिषु

विविधक्षेत्रेषु उत्कृष्टतां मान्यतां
प्रदास्यन्ति।

एते पद्मविभूषणेन
सम्मानिताः भविष्यन्ति

दुववूर नागेश्वर रेड्डी (चिकित्सा)
न्यायमूर्तिः (सेवानिवृत्तः), जगदीश
सिंहखेहरः (लोकसेवाक्षेत्रे), कुमुदिनी

रजनीकांत लखिया (कला),
लक्ष्मीनारायणन सुब्रमण्यम् (कला), एम.
टी. वासुदेवन नायर (साहित्य एवं शिक्षा)
मरणोपरांतम्, ओसामु सुजुकी (व्यापार
उद्योगे च) मरणोत्तरं, शारदा सिन्हा (कला)
म

एते पद्मभूषणेन
सम्मानिताः भविष्यन्ति

ए सूर्यप्रकाश (साहित्य एवं शिक्षा -
पत्रकारिता), अनंत नागः (कला), बिबेक
देबरायः मरणोपरान्तः (साहित्य एवं
शिक्षा) जतिनगोस्वामी (कला), जोस
चाको पेरियाप्पुरम (चिकित्सा), कैलाश
नाथदीक्षितः (अन्य - पुरातत्त्व), मनोहर
जोशी (मृत्युपश्चात्) जनसंपर्कः, नल्लू
कुण्डस्वामी चेट्टियारः (वाणिज्यम्
उद्योगश्च), नन्दमुरी बालकृष्णः (कला),
पीआर श्रीजेशः (क्रीडा) सहितं १९ जनेभ्य
सम्मानमिदं प्रदास्यते।

अमरीकादेशीयेन सर्वोच्चन्यायालयेन
तहव्वुर-राणा इत्येतस्य समीक्षायुतां याचिकां
निरस्तीकृत्य तस्य भारत-प्रत्यर्पणाय स्वीकृतिः

हिमसंस्कृतवार्ताः। अमरीकादेशीयेन सर्वोच्चन्यायालयेन
मुम्बई-आतङ्कीयाक्रमणस्य दोषिणः तहव्वुर-राणा
इत्येतस्य समीक्षायुतां याचिकां निरस्तीकृत्य तस्य भारत-
प्रत्यर्पणाय स्वीकृतिः प्रदत्ता। अवधेयं वर्तते यत् भारतं
पाकिस्तान-देशीयस्य कनाडादेशीयस्य व्यवसायिनः
राणाइत्येतस्य प्रत्यर्पणस्य अभ्यर्थनं करोतीति। तस्योपरि
अष्टाधिक-द्विसहस्रतमवर्षस्य मुम्बई आतङ्कीयाक्रमणे
मुख्यभूमिकायाः निभालनस्य आरोपो विद्यते।

महाकुंभे निःशुल्क-स्वास्थ्यसेवाः
प्रददाति आयुष्-मन्त्रालयः

तीर्थराजे प्रयागराजे-नगरस्य महाकुंभे आयुष्-मन्त्रालयः
भक्तानां आगन्तुकानां च कृते निःशुल्क-स्वास्थ्यसेवाः
प्रददाति। एकविंशत्यधिकैकलक्ष सङ्ख्यकाः श्रद्धालवः
आयुष्-सेवायाः लाभान् प्राप्तवन्तः इति। आयुष्-मन्त्रालयः
महाकुंभे देशविदेशभ्यां आगम्यमानानां भक्तानां कृते
निःशुल्क-स्वास्थ्यसेवाः प्रददाति। अशीति वृद्धानां दलमेकं
विंशतिं बाह्यरोगविभाग द्वारा अर्हनिर्णय स्वास्थ्यसेवाः प्रददाति।
वैदेशिके भक्तेः अपि ओ. पी. डी. इति परामर्शसहितानि
आयुष्-सेवाः उपयुज्यन्ते। वृद्धानां स्वास्थ्यस्य विषये विशेषम्
अवधानं दातुं आयुष्-वैद्यानाम् एकः समूहः समर्पितः अस्ति।

इण्डोनेशियादेशस्य राष्ट्रपतिना
प्रबोवोसुबियान्तो इत्यमुना साकं
मन्त्रणां समाचरितवान् प्रधानमन्त्री

प्रधानमन्त्री नरेन्द्रमोदी नवदिल्ल्याम् इण्डोनेशियादेशस्य राष्ट्रपतिना
प्रबोवोसुबियान्तो इत्यमुना साकं मन्त्रणां समाचरितवान्। तदनु भारत-
इण्डोनेशिया-देशाभ्याम् स्वास्थ्यसहयोग-परम्परागतचिकित्सा-
सागरीय सुरक्षा-आङ्गीकृत्यविकासानां क्षेत्रेषु उपस्थापितेषु सन्धिपत्रेषु
हस्ताक्षकृतम्। अत्रावधौ तृतीयस्य भारत-इण्डोनेशिया-मुख्य-
कार्यकारि-अधिकारी-पञ्चस्य प्रतिवेदनानि अपि प्रस्तुतानि। उभयोः
देशयोः सञ्जात-द्विपक्षीय वार्तानन्तरं निजवक्तव्ये प्रधानमन्त्री
नरेन्द्रमोदी न्यागादीत् यत् राष्ट्रपतिना प्रबोवोइत्येतेन सह पारस्परिक
सहयोगस्य विभिन्नयामेषु व्यापकी चर्चा समनुष्ठिता। श्रीमोदिना अग्रे
प्रोदीरितं यत् रक्षाक्षेत्रे सम्पद्यमानं सहयोगं वर्धयितुं भारत-
इण्डोनेशिया-देशौ रक्षाविनिर्माण क्षेत्रे आपूर्ति-श्रृङ्खलायाञ्च मिलित्वा
कार्यं सम्पादयितुं निर्णयं गृहीतवन्तौ। प्रधानमन्त्री अवोचत् यत्
उभाभ्यां देशाभ्यां सागरीय-सुरक्षा-आन्तर्जालिकापराधा-आतङ्कवाद-
विषयेभ्यः निवारणाय निजसहमतिः प्रकटिता। अत्रावसरे
इण्डोनेशियादेशीयः राष्ट्रपतिः सुबियान्तो इत्येषः भारतस्य स्वीकृतायां
राजकीय यात्रायां प्राप्तसम्मानाय आभारभारं प्रकटितवान्।
श्रीसुबियान्तो इत्यसौ प्रोक्तवान् यत् उभयोः देशयोः मध्ये पारस्परिक-
कल्याणानां प्रमुखेषु क्षेत्रेषु विस्तृताचर्चाजाता इति।

हि.प्र.पूर्णराज्यत्वदिवसः २५ सहस्राणि नूतनानि पदस्थानानि निर्मातुं पूरयितुं च योजना, पूर्णराज्यत्वदिने मुख्यमंत्रिणः १० बृहत् घोषणाः

हिमसंस्कृतवार्ता:- कार्यालयीयः प्रतिनिधिः।

शनिवारं हिमाचलप्रदेशस्य पूर्णराज्यत्वदिवसस्य अवसरे राज्यस्तरस्य समारोहः बैजनाथे आयोजितः। मुख्यमन्त्री सुखविन्दरसिंहसुकुक्षुः प्रातः ११:००वादेन राष्ट्रियध्वजम् उत्तोलितवान् पुलिसः, गृहक्षकः, आईआरबी बस्सी, आईआरबी सकोहः, एसएसबी सपड़ी, जिलापुलिस कांगड़ा, यातायातपुलिसः, एनसीसी कैडेट, स्काउट एण्ड गाइड्स तथा पुलिसवाद्यदलस्य अभिवादनं स्वीकृतवान्। पथप्रदर्शन- सेनापतेः आईपीएस (प्रोबेशनर) रविनन्दनस्य नेतृत्वे एकं गौरवपूर्णं पथप्रदर्शनं प्रस्तुतम्। तदनन्तरं मुख्यमन्त्री जनान् सम्बोधयित्वा बहवः बृहत् घोषणाः अकरोत्। ५५ तमस्य पूर्णराज्यत्वदिवसस्य शुभकामनायां मुख्यमन्त्री पूर्वप्रधानमन्त्री इन्दिरागान्धी, हिमाचलप्रदेशस्य प्रथममुख्यमन्त्री डॉ. वाई. एस. परमारस्य अतुल्ययोगदानस्य स्मरणं कृतवान्।

मुख्यमन्त्री चडियार- उपतहसीलं तहसीलं कृत्वा चडियारे लोकनिर्माणविभागस्य नूतनम् उपविभागं उद्घाटयितुं डिजिटलपुस्तकालयस्य स्थापनां च कर्तुं घोषितवान्। असौ विस्तृतयोजनायां तत्तापानी उष्णजलस्रोतानां, खीरगङ्गाघाटस्य च पर्यटनस्थलरूपेण विकासस्य घोषणा अपि कृतवान्। एतदतिरिक्तं पपरोला- बैजनाथ- उपमार्गे संसाली- भटवाली इत्यत्र बिनवानद्याः उपरि सेतुः निर्मितः भविष्यति। मुख्यमन्त्री इन्दिरा गान्धीस्टेडियमबैजनाथस्य सौन्दर्यकरणाय पर्याप्तं धनं प्रदातुम् आश्वासनं दत्त्वा संसाले प्राथमिक- स्वास्थ्यकेन्द्रस्य घोषणां कृतवान्। बैजनाथ ग्रामपंचायतस्य महलपतग्रामे राजीवगान्धीदिवस- बोर्डिंगविद्यालयस्य उद्घाटनस्य, बैजनाथस्य राजकीयमहाविद्यालये राजनीतिशास्त्रे समाजशास्त्रे च स्नातकोत्तरपाठ्यक्रमम् आरब्धुं घोषितवान्।

मुख्यमन्त्री एताः

घोषणाः अपि अकरोत्

पुलिसचौकी मुलथानस्य अष्टौ पंचायताः बड़ाग्रोव, कोठीकोहर, धरान, मुलथान, लुवाई, पोलिंग, स्वाई, बड़ाभगाल अधुना पुलिसस्थानकस्य बाड़ी इत्यस्य अधिकारक्षेत्रे आगमिष्यन्ति येन 35 ग्रामाणां ७५०० जनाः लाभान्विताः भविष्यन्ति। सः गोपालकानां कृते चरणभूमिविकासस्य, वनाधिकारविधानस्य अन्तर्गतं तेषाम् अधिकारस्य रक्षणस्य च घोषणां कृतवान्। सः अवदत् यत् पारम्परिकमार्गेषु विकासाम्कपरिवर्तनात् उत्पन्नमानानां समस्यानां निवारणं करिष्यते, पर्यावरण- अनुकूलं मेषबकपालनं प्रवर्धयिष्यते, ऊर्णसङ्ग्रहम्

ऊर्णमण्डलं च सुदृढं करिष्यते। परन्तु न कृत्वा संसाधननिर्माणे एव सर्वकारेण बलं दत्तम् अस्ति। वर्तमानसर्वकारेण आबकारी, पर्यटनं, ऊर्जा, खनननीतिषु उन्नयनद्वारा २२०० कोटिरूप्यकाणाम् अतिरिक्तराजस्वं प्राप्तम्, यत् राज्यस्य इतिहासे प्रथमवारं भवति।

२२०० कोटिरूप्यकाणाम् अतिरिक्तं राजस्वम् अर्जितम्- मुख्यमन्त्री

मुख्यमन्त्री अवदत् यत् यद्यपि वर्तमानसर्वकारस्य सत्तां केवलं वर्षद्वयं यावत् अस्ति तथापि स्थितिः एतादृशी अस्ति यत् पूर्वक्रणानां मूलधनं व्याजं च परिशोधयितुं ऋणं गृह्यते। विगतवित्तवर्षद्वये सर्वकारेण ३०,०८० कोटिरूप्यकाणाम् ऋणं गृहीतम्, यस्मात् १८,८५४ कोटिरूप्यकाणि, यत् प्रायः ६३ प्रतिशतं भवति, पूर्वसर्वकारेण गृहीतानाम् ऋणानां मूलधनं व्याजं च परिशोधयितुं प्रयुक्तम् सः अवदत् यत् भाजपायाः कार्यकाले राज्ये २०२१-२२ तमे वर्षे १०,२४९ कोटिरूप्यकाणां राजस्वहानि-अनुदानं प्राप्तम्, यत् २०२३-२४ तमे वर्षे ६,२५८ कोटिरूप्यकाणि यावत् न्यूनीकृतम्, आगामिवित्तवर्षे अपि ३,२५७ कोटिरूप्यकाणि यावत् न्यूनीभवति इति अपेक्षा अस्ति। राजकोषीयबाधायाः अभावेऽपि ऋणस्य उपरि अवलम्बनं

वर्तमानसर्वकारेण आबकारी, पर्यटनं, ऊर्जा, खनननीतिषु उन्नयनद्वारा २२०० कोटिरूप्यकाणाम् अतिरिक्तराजस्वं प्राप्तम्, यत् राज्यस्य इतिहासे प्रथमवारं भवति।

२५,००० नूतनानि पदस्थानानि पूरयितुं योजना अस्ति

मुख्यमन्त्री रोजगारजननं प्राथमिकतारूपेण रेखांकितवान्, यत्र पूर्वभाजपासर्वकारे पञ्चवर्षेषु २०,००० तः अधिकानि कार्याणि प्रदत्तानि आसन्, विगतवर्षद्वये ४२,००० तः अधिकाः कार्यस्थानानि प्रदत्तानि। सर्वकारीयक्षेत्रे १२,५०० तः अधिकानि पदानि पूरितानि सन्ति, येषु प्राथमिकशिक्षाविभागे ३,२०२ पदानि सन्ति, २०२५ तमे वर्षे प्रायः ८,००० तः अधिकानि पदानि पूरितानि भविष्यन्ति अस्मिन् २०१५ टीजीटी, शास्त्री, जेबीटी पदानि, तथैव २४५ विशेषशिक्षकाः, ६,२९७ एनटीटी शिक्षकाः च सन्ति। यत्र उच्चशिक्षाविभागे १०९७ पदानि पूरितानि, १३३७ कर्मचारिणां नियमितीकरणं च कृतम् अस्ति। सः अवदत् यत् सीमितप्रत्यक्षनियुक्त्या ७६९ सङ्गणकशिक्षकाणां अन्येषां च नियुक्तिप्रक्रिया प्रचलति। उत्कवान् यत् पुलिसविभागे १०८८ आरक्षकाणां नियुक्तिप्रक्रिया आरम्भा अस्ति, २०६१ वनमित्राणां च परिणामः घोषितः। एतदतिरिक्तं जलविद्युत्विभागे ३००० पदानि पूरितानि सन्ति। मुख्यमन्त्री उक्तवान् यत् पूर्वभाजपासर्वकारे भ्रष्टाचारेण या नियुक्तिः स्थगिता आसीत्, तस्याः २,२७३ पदानि पूरितानि। एतदतिरिक्तं विभिन्नेषु वर्गेषु २५,००० नूतनानि पदस्थानानि निर्मातुं सर्वकारः योजनां कुर्वन् अस्ति, येन विविधयोग्यतायुक्ताः अनुद्योगिनः युनः राज्यसेवायाः अवसरं प्राप्नुयुः।

शिमलानगरे १६०० कोटिरूप्यकाणां व्ययेन रज्जुमार्गस्य निर्माणं क्रियते

सः अवदत् यत् पर्यटनस्य प्रवर्धनार्थं देहरानगरस्य वनखण्ड्यां ६०० कोटिरूप्यकाणां व्ययेन अन्ताराष्ट्रीयस्तरस्य प्राणिविज्ञाननिकुञ्जस्य निर्माणं क्रियते। काङ्गड़ा-विमानस्थानकस्य विस्तारकार्यं प्रचलति, तदर्थं ३५०० कोटिरूप्यकाणि विनियोजितानि सन्ति। मुख्यमन्त्री उक्तवान् यत् शिमलानगरे विश्वस्य द्वितीयः बृहत्तमः रज्जुमार्गः १६०० कोटिरूप्यकाणां व्ययेन निर्मितः भविष्यति, राजधान्यां विश्वस्तरीयं हिम- रोलर- स्केटिङ्ग- रिङ्कसहितं कल्याणकेन्द्रमपि निर्मितं भविष्यति। अस्मिन् अवसरे सांस्कृतिककार्यक्रमाः अपि प्रस्तुताः आसन्।

मुख्यमन्त्रिणा कृतं 'हिमपरिवारपटलस्य' शुभारम्भः, त्रिशताधिकसुविधाः गृहे उपलब्धाः भविष्यन्ति

हिमसंस्कृतवार्ता:- बैजनाथम्। कांगड़ाजनपदस्य बैजनाथे आयोजितस्य राज्यस्तरीयस्य पूर्णराज्यत्वदिवससमारोहस्य अवसरे मुख्यमन्त्री सुखविन्दरसिंहसुकुक्षुः हिमपरिवारपटलस्य शुभारम्भः अकरोत्। एषः उपक्रमः राज्यस्य सर्वेभ्यः परिवारेभ्यः अभिलेखान्, सर्वकारीयसेवाः, कल्याणकारी योजनाः च प्राप्तुं केन्द्रीकृतं मञ्चं प्रदास्यति। अस्य पटलस्य उद्देश्यं सर्वकारीययोजनानां लाभस्य लाभं प्राप्तुं पारदर्शिताम् आनयन् प्रवर्धनम् अस्ति। पटलद्वारा नागरिकाः स्वगृहात् एव ३०० तः अधिकाः सर्वकारीयसेवाः प्राप्तुं शक्नुवन्ति। अस्मिन् अवसरे हिमपरिवारपरियोजनायाः प्रदर्शनं कृत्वा एकं चलचित्रं प्रस्तुतम्। मुख्यमन्त्री हिमपरिवारपुस्तिकाम् अपि विमोचितवान्। सः हिमपरिवारपत्राणि अपि

वितरितवान्।

मुख्यमन्त्री काङ्गड़ापुलिसस्थानकस्य उत्कृष्टप्रदर्शनस्य

कृते २०२४ इति राष्ट्रियपुरस्कारेण अपि सम्मानं कृतवान्। अपराधनियन्त्रणं, उपालम्भनिवारणं, जनसहकार्यं, प्रशासनिकदक्षता, आधुनिकप्रौद्योगिक्याः उपयोगः, कर्मचारिणां कार्यप्रदर्शनं च इति विषयेषु पुलिसस्थानकेन उत्तमं प्रदर्शनं कृतम् अस्ति। मुख्यमन्त्री स्थानकप्रभारिणं निरीक्षकं संजीवकुमारमपि पुरस्कृतवान्। तदतिरिक्तं नूरपुरपुलिसजनपदे विधिप्रवर्तन- प्रशासनिक- दक्षतायां उत्कृष्टतायाः कृते प्रथमं स्थानं प्राप्तवान्, पुलिसाधीक्षकः अशोकतरतनः इत्यनेन पुरस्कारः प्राप्तः। कुल्लूमण्डलं द्वितीयस्थानं प्राप्तवान्, यत्र पुलिसाधीक्षिका साक्षीवर्मा इत्यनेन पुरस्कारः प्राप्तः। काङ्गड़ाजनपदेन तृतीयं स्थानं प्राप्तम्, यत् पुलिसाधीक्षिका शालिनी अग्निहोत्री प्राप्नोत्। जनजातीय जनपदे लाहौल-स्पीतेः जिलापुलिसः प्रथमपुरस्कारं प्राप्नोत्। मुख्यमन्त्री पथप्रदर्शन- सेनापतिः रविनन्दनं (IPS) इत्यादयः अन्यान् सेनापतीन् अपि च सांस्कृतिककार्यक्रमे प्रतिभागिनः अपि तेषां योगदानस्य कृते सम्मानं कृतवान्।

ये २ वर्षेषु ३० सहस्रकोटिरूप्यकाणाम् ऋणं गृहीतवन्तः ते आर्थिकदुर्व्यवस्थापनविषये ज्ञानं ददति

हिमसंस्कृतवार्ता: - शिमला। विपक्षस्य नेता जयरामठाकुरः मुख्यमन्त्री सुखचिन्दरसिंहसुखसुख इत्यस्मै अवदत् यत् तस्य सर्वकारस्य निर्माणात् वर्षद्वयं गतं, अधुना यावत् सः राज्ये विकासस्य नामधेयेन ३० सहस्राधिक- कोटिरूप्यकाणाम् ऋणं गृहीतवान्। अतः सः विपक्षाय दोषं त्यक्त्वा अस्मान् वदेत् यत् एतयोः वर्षयोः किं कार्यं कृतवान्? अपि च मुख्यमन्त्री राज्यस्य जनान् स्पष्टीकुर्यात् यत् यदा २०१७ तमे वर्षे तस्य अध्यक्षीयकाले काङ्ग्रेसपक्षः सत्तातः निष्कासितः तदा तस्य दलस्य सर्वकारेण धनस्य ऋणं दायित्वं च अस्माकं हस्ते धरोहररूपेण तथा अपि राज्यस्य जनानां कृते किमपि ऋणं न दत्तवान् कृपया अदेयपत्राणि अपि दर्शयन्तु।

विपक्षनेता उक्तवान् यत् मुख्यमन्त्रिणा हृदये हस्तं स्थापयित्वा वक्तव्यं यत् विधानसभायां स्वपक्षेण दत्ता एका अपि प्रतिज्ञा प्रामाणिकतया पूर्णा अभवत् वा? किं काङ्ग्रेसपक्षः निर्वाचनात् पूर्वं यथा अद्यत्वे सर्वकारः करोति तथा एव प्रकारस्य शासनस्य प्रतिज्ञां करोति स्म? यस्मात् बृहत् मञ्चात् मुख्यमन्त्री विश्वस्य विषये असत्यं प्रसारयति तेषां महती प्रतिष्ठा अस्ति ते मञ्चाः हिमाचलस्य भाग्यस्य उन्नयनार्थं, हिमाचलस्य उत्कृष्टतां प्राप्तुं च पदानि गृह्णन्ति परन्तु मुख्यमन्त्री उक्तवान्

यत् हिमाचलप्रदेशं पूर्णं दातव्यम् राज्यत्वं सः दिवसस्य अवसरं मञ्चं च स्वस्य असत्यं वक्तुं स्थानं कृतवान्। किं राज्यस्य जनाः केवलं विपक्षं शापयितुं काङ्ग्रेसाय एतादृशं विशालं जनदेशं दत्तवन्तः?

जयरामठाकुरः अवदत् यत् पूर्वसर्वकारेण जनानां कृते सुविधाः प्रदत्ताः। किमपि प्रतिज्ञां विना अस्माकं सर्वकारेण वृद्धावस्थावृत्तेः आयुःसीमा ८० वर्षात् ६० वर्षाणि यावत् न्यूनीकृता। यस्य कारणात् राज्यस्य २ लक्षं ७५ अधिकाः महिलाः वृद्धावस्थावृत्तिं प्राप्तवन्तः। एतेन सह वृत्तिराशिः अपि द्विगुणा वर्धिता, आयसीमा अपि निरस्ता अभवत्। अस्माकं पूर्वसर्वकारस्य सामाजिकसुरक्षाबजटं ४३६ कोटिरूप्यकाणि आसीत्, यत् अस्माकं सर्वकारेण १३०० कोटिरूप्यकाणि यावत् वर्धितम्। ७० वर्षाणि वा ततः अधिकवयसः जनानां वृद्धावस्थापेंशनं ७०० रूप्यकात् १७०० रूप्यकाणि यावत् वर्धितम्। विधवा विकलाङ्गानां पेन्शनराशिः प्रतिमासं ७०० रूप्यकात् ११५० रूप्यकाणि यावत् वर्धिता अस्ति। ७०% अधिकविकलाङ्गजनानां पेन्शनं १२५० रूप्यकात् १७५० रूप्यकाणि यावत् वर्धितम्। लक्षाधिकजनानाम् गौरवपूर्णजीवनं प्रदातुं अस्माकं सर्वकारेण एतानि पदानि स्वीकृतानि। एकः सर्वकारः इति नाम्ना वयं किमपि अनुग्रहं न कृतवन्तः, अस्माकं कर्तव्यम् आसीत् यत् वयं स्वराज्यस्य जनानां कृते कृतवन्तः।

राज्यस्य जनानां विद्युच्चिलानि न दातव्यानि इति सुनिश्चित्य वयं १२५ युनिट निःशुल्कविद्युत्प्रबन्धं कृतवन्तः। अनेन जनाः विद्युत् न्यूनतया उपभोक्तुं प्रेरिताः। येन सर्वकारः अवशिष्टं विद्युत् अधिकमूल्येन विक्रेतुं शक्नोति। ग्राम्यक्षेत्रेषु अतीव न्यूनानि जलबिलानि क्षमाकृतानि, महिलानां बसभाटके पञ्चाशत् प्रतिशतम् अपकर्षं च दत्तम्। एतत् पदं महिलानां सशक्तिकरणार्थं गृहीतम् आसीत् सम्भवतः मुख्यमन्त्री तस्य दलेन च अस्य अपकर्षस्य पृष्ठतः सर्वकारस्य अभिप्रायः न अवगच्छेत् किन्तु राज्यस्य लाभः अभवत्।

पटियालाजनपदस्य नागरीग्रामे दशदिनात्मकस्य संस्कृतसम्भाषणशिविरस्य शुभारम्भः

हिमसंस्कृतवार्ता:

पटियालाजनपदस्यसमाना-

नगरान्तर्गते नागरीग्रामे "प्रिंसीपल मोहनलाल विजडम स्कूल-इत्यस्य परिसरे दशदिनात्मकं संस्कृत-सम्भाषण-शिविरस्यायोजनं जातम्। शिविरविषये सूचनां प्रददद् एतत्शिविरं षड् फरवरी पर्यन्तं प्रधानाचार्येण मोहनलालेन उक्तं यत् संस्कृतभाषा भारतीयानाम् आत्मानं जागरयति अतः सर्वयत्नविधानेन संस्कृतम् अवश्यमेव पठितव्यम्।

पटियाला

वर्गस्य शिक्षकः, समानाप्रान्ताध्यक्षः श्रीमान् गणेशभट्टः उक्तवान् यत् सम्भाषणशिविरं छात्र-छात्रासु संस्कृतसम्भाषणकौशलवर्धनाय अत्यन्तम् आवश्यकमस्ति। एतत्शिविरं षड् फरवरी पर्यन्तं चलिष्यति। उद्घाटने प्राचार्या श्रीमता अमिता वालिया, कार्यक्रमस्य संरक्षकः श्रीमान् मोहनलालशर्मा उपस्थिताः आसन्।

अगरतलायां मुक्तस्वाध्यायपीठस्य संस्कृताध्ययनकेन्द्रे नेताजी-सुभाषचन्द्रबोसवर्यस्य जन्मजयन्त्यावसरे पराक्रमदिवसस्य सफलः कार्यक्रमः

हिमसंस्कृतवार्ता: नयनज्योतिशर्मा, अगरतला, त्रिपुरा। गतगुरुवासरे केन्द्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयस्य मुक्तस्वाध्यायपीठस्य संस्कृताध्ययनकेन्द्रेन अगरतलायां नेताजी-सुभाषचन्द्रबोसवर्यस्य जन्मजयन्त्या सामञ्जस्यं स्वीकृत्य पराक्रमदिवसस्य उद्घाटनम् कृतम् कार्यक्रमेऽस्मिन् अतिथिरूपेण केन्द्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयस्य अध्यापिका शिक्षाश्री पुरस्कारविभूषिता विदुषी डॉ मञ्जुषा चात्रे ठेमदेवः, केन्द्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयस्य संस्कृताध्ययनकेन्द्रस्य, नगवामहाविद्यालयस्य केन्द्रशिक्षकः शिक्षाश्री श्रीमान् तपनराजवंशीमहोदयश्चोपस्थितौ आस्ताम्। आन्तर्जालीयतमङ्गेन आयोजिते अस्मिन् कार्यक्रमे संस्कृताध्ययनस्य शिक्षार्थिभिः सञ्चालनं गीतगायनं पुरस्सरं कृतम्। अतिथिद्वयोः भाषणे नेताजीवर्यस्य सङ्ग्राममयस्य जीवनस्य विस्तारव्याख्यानेन सह संस्कृतभाषायाः महत्त्वविषये व्याख्यायितम्। संस्कृताध्ययनकेन्द्रस्य केन्द्रशिक्षकः नयनज्योतिशर्मा सम्पूर्णकार्यक्रमस्य पर्यवेक्षकत्वेन उपस्थितवान्, अतिथी-शिक्षार्थीन् च साधुवादं विज्ञापितवान्। शिक्षार्थिपक्षतः लिटनपालः कार्यक्रमस्य सञ्चालनं अकरोत्। सोनाइराणीपालः बर्णालीसिन्हा, राजश्रीलादिभिः शिक्षार्थिभिः विशेषरूपेण कार्यक्रमसञ्चालने सहयोगम् प्रदत्तम्। कार्यक्रमे संस्कृताध्ययनकेन्द्रस्य प्रायः ऋणषष्ठिसंख्यकाः शिक्षार्थिनः उपस्थिताः आसन्।

हिमाचलप्रदेशे औषधीयं औद्योगिकं च उपयोगाय विजयाया कृषिः, सर्वकारस्य योजना

औद्योगिकं च उपयोगं प्रति एव भविष्यति। विजयायाः पौधांशः बायोमास तथा तन्तु (फाइबर) स्रोतत्वेन उपयोगः भविष्यति। राज्यस्य सर्वकार विजयायाः औषधीयं उपयोगं प्रति उत्तमं संभावनां पश्यति। व्यसनयोग्यं विजयायाः उत्पादनं निरोद्धुं सुदृढः उपायः अपि भविष्यति।

हिमाचले औषधीयं औद्योगिकं च विजयायाः कृष्या स्वरोजगारस्य नवीनं द्वारं उद्घाटयते। विजयायाः कृषिद्वारा राज्ये महत्त्वं निवेशं भविष्यति इति सर्वकारस्य अपेक्षा। सम्प्रति जगतः त्रिंशत् राष्ट्रेषु विजयायाः कृषिः प्रचलिता अस्ति। विजयायाः तन्तवः वस्त्रं, कर्गदं पल्पं, फर्नीचरं च इत्यादिषु उद्योगेषु उपयोग्याः भवन्ति। एवं च कैसर, ग्लुकोमा, मधुमेहादीनां रोगाणां उपचाराय औषधीनां निर्माणे अपि विजयायाः उपयोगः क्रियते। इत्येतं समीक्ष्य राज्ये विजयायाः कृषिः संभावना, विपणनस्य अवसरं च अनुसंधीयते। राज्ये औद्योगिकं औषधीयं च विजयायाः कृषिः निमित्तं नियमाः, अनुज्ञापत्रं, निरीक्षणं, परीक्षणं, प्रसंस्करणं च इत्यादीनां निर्माणं सर्वकारः चिन्तयति।

हिमसंस्कृतवार्ता: धर्मशाला। हिमाचलप्रदेशे विजयायाः कृषिः व्यवस्था क्रियते, किन्तु सा केवलं औषधीयं

विजयायाः कृषिः निरीक्षण- व्यवस्था

विजयायाः कृषिः निमित्तं कृषि-विभागः नोडल-एजेंसी रूपेण स्थापितः भविष्यति। मद्य, स्वास्थ्य, उद्योग-विभागं च अपि इत्येषु सहयोगं भविष्यति। यत्र यत्र विजयायाः कृषिः भविष्यति, तत्र सीसीटीवी-कैमरा, जीपीएस इत्यादीनां प्रयोगः निरीक्षणार्थं भविष्यति।

कृषकानां अनुज्ञापत्रं आवश्यकम्

विजयायाः कृषिः निमित्तं कृषकाः वा संस्थाः अनुज्ञापत्रं प्राप्नुवन्ति। औद्योगिकं उद्देश्यं प्रति विजयायाः मुक्त-कृषिः कृष्यते, किन्तु औषधीयविजया पौली-हाउस-ग्रीन-हाउसेषु संरक्षितं कृष्यते। औद्योगिकं उपयोगं प्रति संकर-बीजस्य (हाइब्रिड बीज) व्यवस्था भविष्यति। औषधीयविजया भेषज-कम्पन्यः स्वयमेव कृष्यन्ते, यत्र कृषकाणां सर्वकारस्य च समंज्ञापनम् सम्भवति। औषधनिर्माणाय यदि कृषकाः विजयां कृष्यन्ते, तर्हि तस्य कर्तनं मद्य-विभागीय अधिकारीणां निरीक्षणे भविष्यति। एकस्मिन्ने वर्षे त्रयः कृषिफलानि सम्भवन्ति, यः शतदिग्भ्यः शतमेकदशदिनेभ्यः च मध्ये सिद्धं भविष्यति।

भृगुवरुणसम्वादस्य प्रासङ्गिकता

उपनिषत्सु विद्यास्तुतयः आख्यायिकाः उपदिष्टास्सन्ति। वस्तुतः आख्यायिका माध्यमेनैव गुहातिगुहातरोपदेशाः सामान्यातिसामान्यरूपेण प्रख्यापिताः भवन्ति। येन साधारणजनानां कृतेऽपि उपनिषदः आख्यायिकाः विद्याबोधनिमित्तमुपयुक्ताः भवन्ति। कृष्णयजुर्वेदस्य तैत्तिरीयशाखान्तर्गता उपनिषद् तैत्तिरीयोपनिषद्। अत्र तिस्रः वल्लयः सन्ति यत्र तृतीयवल्लौ भृगुवल्लौति नाम्ना प्रसिद्धा। अत्र भृगुवरुणयोः सम्वादमाध्यमेन आनन्दस्यानुसन्धानं कथं क्रियते तत् वर्णयते। एवमत्र अनुसन्धानेन एकस्मादन्यस्य जिज्ञासायां कथं लक्ष्यसिद्धिर्भवति उपदिश्यते। यदि कश्चिद् स्मृतः विकासाय यत्नेत् तर्हि स वारम्बारम् अनुसन्धानं कुर्यात्। कथमेतन्न भवति, किमर्थं वा नैव भवति, केन प्रकारेण स्यादित्याद्याः जिज्ञासाः नूनं मनसि निधाय चेष्टां कुर्यात्। सततं चेष्टया यथा लक्ष्यसिद्धिर्भवति तथा सततं धीनिश्चयपूर्वकं चेष्टया अनुसन्धानेनापि बुद्धेः विकासः सम्भवति। तदर्थमिह आख्यायिका कथ्यते। भृगुः गुरुगुहादध्ययनं समाप्य गृहं प्रत्यागत्य पितरं प्रणम्य अवोचत्- तात! मम पठनं समाप्तम्। परन्तु नाहं ब्रह्म अनुभवामि। ब्रह्मप्राप्तेः उपायं ब्रूहि। वरुणः कथायाः आनन्दितः सन् अवोचत्- वत्स! त्वं यत् ज्ञातुमिच्छसि तत्तु वाचा ज्ञातुं न शक्यते। तदर्थं तपस्या

अपेक्षते। यस्मात् विश्वब्रह्मांडस्य सृष्टिः। यः अस्य संसारस्य परिचालकः एव यस्य आदेशेन प्रलयः भवति सः यय पुरुषः ब्रह्म इत्युच्यते। तपस्याद्वारा एव तद् ब्रह्म ज्ञातुं शक्यते। तपस्या केन प्रकारेण क्रियते इति ज्ञानं भृगोः नासीत्। वरुणः अवोचत्- आहारनिद्रादीनि परित्यज्य अन्यस्मिन् कस्मिंश्चित् अपि कर्मणि मनः अदत्त्वा प्रकृततत्त्वस्य विषये अहोरात्रं चिन्तनमेव तपस्या। पितुः उपदेशानुसारेण भृगुः बहुकालपर्यन्तं तपस्यां कृत्वा ज्ञातवान् यत् अन्नम् एव ब्रह्म इति। कारणम् अन्नेभ्यः एव प्राणिनः जायन्ते, वर्धन्ते, प्रलीयन्ते च। भृगुः यदन्नं ब्रह्म इति अजानत् वास्तविकं तदन्नं न ब्रह्म। पिता पुत्रमुद्दिश्य अकथयत्- वत्स! अन्नम् इत्युक्ते न केवलं तण्डुलं रोटिका च। यत्किमपि भोज्यवस्तु अस्मिन् संसारे वर्तते तदन्नम्। मृत्तिका- जल- वायु- आलोक- आकाशादयः पञ्चमहाभूतानि अन्नमेव आचक्षन्ते। परन्तु तात यस्य अन्नस्य विकाराः भवन्ति, तत्कथं ब्रह्म भवितुमर्हति? तात अवोचत्- त्वम् इतोऽपि तपस्यां कुरु, ततः किं ब्रह्म? इति ज्ञातुं शक्यति। भृगुः पुनः तपस्यां कृत्वा ज्ञातवान् यत् मनः एव ब्रह्म इति। पुनः तात अबोधयत मनसः विषये। ततः भृगु अवदत्- मनः अपि परिवर्तितं भवति। अतः एव मनः ब्रह्म भवितुं

नार्हति। पुनश्च तपसा भृगुः अजानत् यत् अनुभवः एव ब्रह्म। पित्रा अवबोधितः पुनः पुनः तपश्चकार। तपसः अन्ते भृगुः परमं सत्यमन्वभवत्। तमेव सत्यं ज्ञात्वा, सः आकाश- पाताल- जल- स्थल- जडचेतनादिषु विद्यमानेषु सर्वेषु तेजोमयीं सत्तामन्वभवत्। स अकथयत् सर्वत्र ब्रह्म विराजते। अस्य ब्रह्मणः परिवर्तनं किमपि नास्ति। प्रलयोऽपि अस्य न विद्यते। एतदेव ब्रह्म। एवं तत्त्वं ज्ञात्वा सः भृगुः ब्रिहस्पतः अभवत्। एवं भृगुः यथा स्थूलमन्त्रतः आरभ्य आनन्दं यावदनुसन्धानं कृत्वा स्वबुद्ध्या यथा सत्यस्य परिशीलनपूर्वकमानन्दं ब्रह्म इति ज्ञातवान् तथा कोऽपि यदि धीनिश्चयपूर्वकं लक्ष्यं स्थापयित्वा यतते तर्हि तस्य बुद्धेः विकासः नूनं भविष्यति इति।-

डॉ. दयानन्दपाणिग्राही
सहायकाचार्यः,
अद्वैतवेदान्तविभागः,
कलियाचक- विक्रमकिशोर-
आदर्शसंस्कृतमहाविद्यालयः,
हेरिया, पूर्वमेदिनीपुरम्,
पश्चिमवंगः

सहजविधिना कारकज्ञानम्

कृषिक्षेत्रस्य स्वामी धान्यं स्वहस्तेन निर्धनाय धान्यागारात् अङ्गणे ददाति। अस्मिन् वाक्ये-

'कृषिक्षेत्रस्य' इति पदं सम्बन्धे अस्ति।

एवमेव, अत्र कर्ता- स्वामी, कर्म- धान्यम्, करणम्- स्वहस्तेन, सम्प्रदानम्- निर्धनाय, अपादानम्- धान्यागारात्, अधिकरणम्- अङ्गणे इति। एवं प्रकारेण अत्र षष्ठ्यन्तपदं विहाय इतराणि सर्वाण्यपि विभक्तियुक्तपदानि क्रियापदेन सह सम्बन्धं रक्षेयुः। अत एतानि कारकाणि कथ्यन्ते। अर्थात् क्रियान्वयि कारकम् इति। कारकं षड्विधम्- कर्ता, कर्म, करणम्, सम्प्रदानम्, अपादानम्, अधिकरणं चेति।

वाक्यमवलोक्य एवं प्रश्नः करणीयः-

को ददाति? उत्तरम्- स्वामी (कर्ता, प्रथमा विभक्तिः)। किं ददाति? उ०- धान्यम् (कर्म, द्वितीया विभक्तिः)। केन ददाति? उ०- स्वहस्तेन (करणम्, तृतीया विभक्तिः)। कस्मै ददाति? उ०- निर्धनाय (सम्प्रदानम्, चतुर्थी विभक्तिः)। कुतः ददाति? उ०- धान्यागारात् (आपादानम्, पञ्चमी विभक्तिः)। कुत्र ददाति? उ०- अङ्गणे (अधिकरणम्, सप्तमी विभक्तिः) चेति। परन्त्वत्र 'कृषिक्षेत्रस्य' इति षष्ठ्यन्तपदस्य 'ददाति' इति क्रियापदेन सह न कोऽपि सम्बन्धः, अर्थात् क्रियाया सह तत्र अन्वेति। अपि तु 'स्वामी' इति कर्तृपदेन सह हि तस्य सम्बन्धः। तस्मात् एतत् 'शेषषष्ठी' आख्यायते, न वा कारकमिति। एवं सहजरीत्या कारकज्ञानं, परिचयो वा प्राप्तुं शक्यते अभ्यासिभिः। शुभमस्तु।

के चारणाः के च भट्टाः?

चारणाः तु भारतस्य पश्चिमे गुजरातराज्ये निवसन्तः हिन्दुधर्मे अन्तर्भूताः जातिः। एते वंशावलिबिवरणं कुर्वन्तः वंशावलीविदः च सन्ति। चारणानाम् उद्भवः कथं कदा च जातं, ते केन प्रकारेण भारतदेशे विस्तीर्णाः, च तेषां मूलस्वरूपं किं इति सम्बन्धिनी पुराणेषु सूचना प्राप्यते। ते देवतानां उपजातिः कथ्यन्ते। चारणानाम् उत्पत्तिः दैवी इत्युच्यते। ते पूर्व मृत्युलोकस्य पुरुषाः न सन्ति, परं स्वर्गे देवतानां मध्ये आसीत् (श्रीमद्भागवतम् ३।१०।२७-२८)। ब्रह्मणा चारणानां कार्यं देवतानां स्तुतिं कर्तुमेव नियोजितम्। मत्स्यपुराणे (२४।१।३५) अनुसारं चारणानां उल्लेखः स्तुतिवाचकत्वेन क्रियते। चारणैः सुमेरोः परित्यज्य आर्षावर्तस्य हिमालयप्रदेशं तपःक्षेत्रत्वेन स्वीकृतम्। अत्र प्रसङ्गे तेषां सम्बद्धम् अनेकदेवतानां महापुरुषाणां च अभवत्। ब्रह्मपुराणस्य प्रसङ्गः स्पष्टं करोति यत् चारणानां भूमौ स्थापनं महाराजेन पृथुना कृतम्। तेन चारणानां तैलङ्गदेशे स्थापना कृता, तस्मात् ते देवतानां स्तुतिं त्यक्त्वा राजपुत्राणां राजवंशस्य च स्तुतिं कर्तुं प्रारभन्त। महाभारतस्य अनन्तरं भारतस्य अनेकेषु स्थलेषु चारणवंशः लुप्तः अभवत्। केवलं राजस्थानं, गुजरातं, कच्छं, मालवप्रदेशं च एव अवशिष्टमिति।

.....क्रमशः सुधा साठ्वे मुंबई।

यदि भारतं सुरक्षितम् तर्हि प्रत्येकं धर्मः सम्प्रदायः च सुरक्षितः भविष्यति मुख्यमन्त्री योगी

हिमसंस्कृतवार्ताः। उत्तरप्रदेशस्य मुख्यमन्त्री योगी आदित्यनाथः प्रयागराजस्य महाकुम्भे सनातनधर्मस्य विषये वक्तव्यं दत्तवान्। भारते एकता आवश्यकी इति सः अवदत्। यदि भारतं विपत्तौ अस्ति तर्हि सनातनधर्मः संकटग्रस्तः इति अर्थः। यदि संकटः भवति तर्हि बहवः समुदायाः सुरक्षिताः न अनुभविष्यन्ति। योगी आदित्यनाथः अवदत् यत् भारतस्य शाश्वतसंस्कृतिः खड्गबलेन न अपितु तस्याः सामञ्जस्यस्य शिक्षायाः माध्यमेन जगति प्रसिद्धिं प्राप्तवती। साकारात्मके पर्यावरणे आह्वानानि अपि भवन्ति। स्मर्यतां यत् कस्मिन् अपि धर्मे द्वौ विषयौ मनसि स्थापनीयौ। सनातनधर्मः वटवृक्षः अतः गुल्मस्य उपमा मा कुरुत। एषा सनातनधर्मस्य शक्तिः। एषा च अस्माकं

पूज्यसन्तानाम् शक्तिः। अत्र जाति-सम्प्रदाय-संप्रदाय-नाम-विषये कोऽपि न पृच्छति। सः अपि अवदत् यत् जगति अन्यसम्प्रदायानां पूजाविधयः स्युः, परन्तु एकः एव धर्मः अस्ति सः च सनातनधर्मः, एषः मानवधर्मः। योगी आदित्यनाथः अवदत् प्रधामन्त्री अपि वदति यत् कुम्भस्य सन्देशः अस्ति यत् एकतायाः माध्यमेन एव देशः एकीकृतः भवेत्। यदि भारतं सुरक्षितं तिष्ठति तर्हि प्रत्येकं धर्मः सम्प्रदायः च सुरक्षितः एव तिष्ठति। यदि भारतं संकटस्य सम्मुखीभवति तर्हि सः संकटः सनातनधर्मस्य उपरि पतति तथा च यदि सनातनधर्मस्य उपरि संकटः आगच्छति तर्हि भारते कोऽपि सम्प्रदायः सुरक्षितः न अनुभूयते। संकटस्य उत्पत्तिं निवारयितुं एकतायाः सन्देशः आवश्यकः।

॥श्रोतुम् आवश्यकता नास्ति॥

हास्यकणिका विशेषज्ञा- विदुषी अग्रवाल

प्रेरणास्रोतः- महाभागः महेन्द्रमिश्रमहोदयः पत्नी- कीलाटस्य शाकं अथवा आलूकस्य शाकं किं खादितुम् इच्छति? पतिः- कीलाटस्य शाकं मह्यं बहु रोचते, कृपया निर्माणं करोतु। पत्नी- आलूकस्य शाकं सज्जम् अस्ति, शान्तिं धारयित्वा खादतु। पतिः क्रोधे- तर्हि किं पृष्वती? पत्नी- विवाहस्य समये पंडितमहोदयः सर्वाणि कार्याणि पतिं पृष्वा करोतु इति उक्तवान्- परञ्च इदं न उक्तवान् यत् श्रोतुम् आवश्यकता अस्ति।